

Redegørelse til statsrevisorerne vedr. beretning nr. 11 2002 om selvejende uddannelsesinstitutioner

Statsrevisoratet har med brev af 26. maj 2003 sendt beretning nr. 11 2002 om selvejende uddannelsesinstitutioner. I beretningen undersøges styreform og økonomisk udgangspunkt for en række nyligt oprettede selvejende uddannelsesinstitutioner, herunder også de maritime uddannelsesinstitutioner SIMAC, MUV, MARTEC og Marstal Navigationsskole.

I det følgende skal jeg redegøre for mine overvejelser i anledning af beretningen og for de foranstaltninger, som i den sammenhæng enten er eller vil blive gennemført i Økonomi- og Erhvervsministeriet.

1. Generelt om selveje

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at jeg finder, at beretningen om selvejende uddannelsesinstitutioner indeholder en væsentlig viden, der fremover vil gøre det lettere at identificere relevante problemstillinger til gavn for kommende stiftere og selvejende institutioner under etablering.

Statsrevisorerne bemærker i deres påtegning følgende:

"Et stigende antal institutioner går fra at have været politisk styrede til højere grad af selvstændigt driftsansvar, og statsrevisorerne finder, at Folketinget i forbindelse med etableringen af selvejende institutioner bør have mere præcise oplysninger om det konkrete indhold. Tilsvarende har selvejende institutioner under etablering et behov for retssikkerhed og konkret kendskab til fremtidige frihedsgrader. Statsrevisorerne anbefaler derfor, at indholdet i denne beretning indgår i regeringens overvejelser forud for fremlæggelse af beslutningsgrundlag for Folketinget, når der fremover fremsættes lovforslag om etablering af selvejende institutioner."

Jeg er enig i, at det er hensigtsmæssigt med en større bevidsthed og information omkring etableringen af selvejende institutioner.

2. Overgangsprocessen

Rigsrevisionen konkluderer om overgangsprocessen, at Økonomi- og Erhvervsministeriet ikke sikrede en hensigtsmæssig overgang til selveje for de maritime uddannelsesinstitutioner.

Beretningen nævner eksempler på, at Økonomi- og Erhvervsministeriet burde have truffet afgørelser og informeret herom tidligere i forløbet, end det var tilfældet.

Det er korrekt, at beslutnings- og informationsprocessen på nogle specifikke punkter har været lang, hvilket jeg ikke finder tilfredsstillende.

Det er endvidere korrekt, at enkelte opgaver endnu ikke er bragt til afslutning, hvilket jeg stærkt skal beklage. Det drejer sig om:

- Revisionen af de maritime uddannelsesinstitutioner, hvor jeg kan oplyse, at der i nært samarbejde med Rigsrevisionen arbejdes på at få udredet de uklarheder, som er omtalt i beretningen.
- Uddannelsesinstitutionernes udarbejdelse af regnskabsinstrukser og ministeriets efterfølgende godkendelse heraf. Jeg har bedt Søfartsstyrelsen sikre, at dette sidste forhold snarest bliver

bragt på plads.

Jeg har noteret mig beretningens betragtninger om selvejende institutioners frihedsgrader og deres behov for konkret kendskab hertil. Mit ministerium vil styrke informationsindsatsen og dialogen med de maritime uddannelsesinstitutioner med henblik på afklaring og fælles forståelse af frihedsgraderne, så forventninger og virkelighed svarer til hinanden.

3. Det økonomiske udgangspunkt

Rigsrevisionen afdækker en række faresignaler i de maritime uddannelsesinstitutioners økonomiske grundlag.

Grundlaget for den nye skolestruktur var et analysearbejde og en efterfølgende politisk beslutning med det helt centrale budskab, at institutionerne selv må bevise, at der er behov for deres kapacitet under vilkår med fri konkurrence og taxametertilskud. Den enkelte institution har herved fået mulighed for at vise sin berettigelse som udbyder af maritime uddannelser.

Omlægningen til selvejende institutioner på taxametertilskud var løsningen på opgaven: At forbedre omkostningseffektiviteten i de maritime uddannelser uden at lukke skoler. Set i lyset af den daværende overkapacitet blev det dog besluttet, at der i en periode på 3 år gives et gradvist aftagende særtilskud til de mest trængte skoler. Særtilskuddet har skabt grundlaget for, at alle skoler kan tilpasse driften til de nye vilkår inden for den fastsatte tidsramme.

Hvis kapacitetstilpasning på en ny selvejende institution medfører, at tjenestemandsansatte må afskediges og på rådighedsløn, er der endvidere afsat en pulje til dækning af de særlige udgifter i forbindelse hermed.

Derudover er der frem til 2006 afsat særlige midler til uddannelsesinstitutionerne til forsøgs- og udviklingsprojekter og undervisningsforsøg med eksisterende og nye uddannelser.

Der var ikke for ministeriet erfaringer eller andre indikationer, som tilsagde, at der - under forudsætning af, at det fornødne elevgrundlag var til stede - kunne være økonomiske eller administrative betænkeligheder ved selvejende institutioner.

Ministeriet foretog med bistand af Kammeradvokaten, en revisor og med inddragelse af Personalestyrelsen en række økonomiske og juridiske undersøgelser. Iværksættelse af mere omfattende økonomiske analyser om selvejet blev ikke gennemført. Der blev heller ikke udført et egentligt forarbejde vedrørende overdragelsen af fast ejendom. Endelig blev det ikke fastlagt, hvorledes institutionernes åbningsbalancer skulle etableres, hvilket har medført en række problemer, som der fortsat arbejdes aktivt med at udrede.

Jeg finder de refererede undladelser beklagelige, men de må også ses i lyset af, at etableringen af de selvejende institutioner var underlagt et betydeligt tidspres.

Det primære ansvar for den enkelte institutions velfærd og overlevelse er med selvstændiggørelsen placeret på skolens ledelse. Mit ministerium har i hele forløbet været fuldt bevidst om sit medansvar for at sikre de nye institutioners eksistensgrundlag og deres evne til at varetage de maritime uddannelser. Ministeriet følger løbende udviklingen for at sikre, at uddannelserne varetages effektivt og rigtigt.

4. Fremtiden

Mit ministeriums første års erfaringer med selvejende institutioner tyder på, at der er behov for en

yderligere effektivisering og forbedring af de maritime uddannelsesinstitutioners økonomiske grundlag. Der vil formentlig være behov for nye reformer af uddannelserne og skolestrukturen. Dette bør efter min opfattelse i givet fald ske på baggrund af en bredere analyse, hvor også de erhvervsøkonomiske aspekter belyses. Jeg har derfor i 2003 iværksat et sådant bredt analysearbejde af behov for uddannelse og beskæftigelse i det maritime erhverv. Initiativet omfatter en større analyse af uddannelses- og beskæftigelsesforløb samt rekrutteringsbehov for alle kategorier af søfarende, en benchmarkanalyse med udenlandske maritime uddannelser og evaluering af skibsofficersuddannelsen. Disse analyser skal sammen med en erhvervsøkonomisk analyse danne grundlag for en søfartspolitisk vækststrategi ("Søfart - kompetencer og vækst"), som offentliggøres i efteråret.

Der lægges op til mulige initiativer, der skal sikre et effektivt uddannelsessystem. Strategien vil udgøre grundlaget for de nødvendige politiske beslutninger vedrørende det maritime uddannelsessystem, så det tilpasses fremtidens behov – både fagligt og strukturmæssigt.

Kopi af denne redegørelse er samtidig sendt til Rigsrevisor, St. Kongensgade 45, 1264 København K.

Med venlig hilsen
Bendt Bendtsen